Positie provincies Gemeenschappelijk Landbouw Beleid en Nationaal Strategisch Plan september 2021

Op 1-1-2023 start de nieuwe periode voor het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB). Om het GLB uitvoering te geven, stellen het Rijk en de provincies momenteel gezamenlijk een Nationaal Strategisch Plan op. In 2018 zijn hiervoor de voorbereidingen gestart door LNV, IPO, in samenspraak met de waterschappen en het maatschappelijk speelveld. Het doel is om het GLB-NSP uiterlijk 31 december 2021 in Brussel ter goedkeuring in te dienen om op 1 januari 2023 te kunnen starten met de uitvoering.

De Provincies hebben afgelopen jaar veel inzet gepleegd op het vormgeven van het GLB-NSP, mede omdat zij veel ervaring hebben met het vormgeven en uitvoeren van gebiedsgericht beleid. Door de demissionaire status van het huidige Kabinet is het afronden van het GLB-NSP een ingewikkeld proces waar we u in mee willen nemen. Met het GLB-NSP leveren we een belangrijke bijdrage aan de transitie van de landbouw[1]. Provincies vinden dat vergroening van het GLB een goede richting is, echter een succesvolle transitie vraagt meer en kan niet zonder draagvlak bij boeren.

In de bestuurlijke overleggen van dit najaar zal samen met de Minister van LNV en de bestuurders van de Waterschappen een besluit worden genomen over het GLB-NSP. Deze versie van het GLB-NSP zal vervolgens ter inzage worden gelegd voor de verplichte nationale consultatie. Gedurende de consultatieperiode kunnen partijen hun zienswijze naar voren brengen. Met deze notitie willen de gezamenlijke provincies alle 12 Provinciale Staten informeren over de stand van zaken en meenemen in de dilemma's en de keuzen die te maken zijn. Vertaling van de keuzes in de eigen individuele begroting is aan alle 12 Provinciale Staten.

Op 29 juni is de eerste publieksversie met de hoofdlijnen van het GLB-NSP naar de Tweede Kamer gezonden (Kamerstuk 28 625, nr. 294). Op 24 september is een kamerbrief over de voortgang van het GLB-NSP verzonden[2]. De publieksversie en meer informatie over het GLB en het Nationaal Strategisch Plan is te vinden op de website ToekomstGLB.nl.

Overeenkomsten en verschillen inzet rijk en provincies

Op vrijdag 24 september 2021 heeft de demissionaire Minister van LNV een brief verzonden aan de Tweede Kamer over de voortgang van het Nationaal Strategisch Plan in het kader van het Gemeenschappelijk Landbouw Beleid 2023-2027. Deze brief is, met 3 bijlagen, toegevoegd ter informatie. De positie van de provincies die hier voorligt, wijkt op enkele principiële punten af van de positie van de minister. De verschilpunten zijn (samengevat in enkele kernwoorden):

1. Provincies stellen beduidend minder ingrijpende aanpassingen van het GLB voor. Dit omdat zij van mening zijn dat de voorstellen van de minister, aanvullend op de reeds verzwaarde Europese eisen en het verlaagde Nederlandse budget, een te groot beroep doen op het inkomen, het draagvlak en de veerkracht van de landbouwers. De balans tussen het verdienvermogen en de maatschappelijke bijdrage aan klimaat, biodiversiteit en milieu wordt, naar mening van de provincies, onvoldoende afgewogen in de positie van de minister;
2. Provincies steunen de gebiedsgerichte aanpak niet, als dit betekent dat alle landbouwers structureel inkomen moeten inleveren om het financieringstekort voor gebiedsprogramma's voor nationale klimaatopgaven te dekken. De provincies willen het budget inzetten voor verbetering van

[1] Meer informatie is eveneens te vinden op ToekomstGLB.nl

[2] https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2021Z16395&did=2021D35289

gebiedsprocessen en experimenten om te komen tot een gebiedsgerichte aanpak die synergie brengt in heel Nederland;

3. Provincies zijn van mening dat het budget uit beide fondsen onvoldoende is om de opgaven voor de transitie in de landbouw naar een duurzame landbouw te financieren. Provincies baseren deze mening op eerder door de WUR uitgevoerde berekeningen[3]. Provincies betreuren het dat de minister in haar brief geen pleidooi houdt tot het organiseren van een forse meerjarige transitie-investeringsimpuls die de Nederlandse landbouw in een nieuwe, internationale koploperspositie kan brengen.

Het GLB-NSP draagt bij aan de transitie van de landbouw naar een duurzame landbouw

De transitie van de landbouw is een grote maatschappelijke opgave, die op vele fronten aandacht verdient. De landbouw van morgen heeft een sterke rol bij natuur- en landschapsbeheer en draagt bij aan een eerlijke prijs voor duurzame, gezonde producten. Zij hanteert een klimaatbestendig productie-, verdien- en exportmodel. Om de achteruitgang van bodemkwaliteit, water- en luchtkwaliteit en biodiversiteit te keren, is een transitie nodig. Een toekomstbestendig verdienmodel voor gezonde en duurzame landbouwproducten behoeft verbreding van inzet op productievolumes naar inzet op toegevoegde waarde, consumentenbewustzijn en innovatie en moet langjarig zekerheid bieden aan de bedrijven. Kwaliteit van biodiversiteit, bodem, waterhuishouding en landschap gaan hand in hand met behoud van voldoende productie-areaal.

Het motto van het Nederlandse Strategisch Plan is 'Het GLB gaat toekomstbestendig boeren beter belonen'. Alle doelen moeten in samenhang aan de orde komen, afhankelijk van de behoeften van de lidstaat. Daarin is de lidstaat niet helemaal vrij, het GLB kent een aantal Europese vereisten. Anders dan voorheen zal in het nieuwe GLB de lidstaat afgerekend worden op het leveren van prestaties.

Het GLB-NSP staat in het teken van de noodzaak om een toekomstbestendige landbouw te realiseren, aan de hand van 9 Europese specifieke doelstellingen en een overkoepelende opgave tot innoveren, netwerken en digitaliseren. Het GLB-NSP moet ook ingezet worden voor de Green Deal, met in het bijzonder de strategieën Farm2Fork (Boer tot Bord)[4] en Biodiversiteit. Provincies stellen dat het nieuwe GLB ten goede komt aan het Boerenerf van de Toekomst.

Met het GLB-NSP zetten rijk, provincies en waterschappen samen de beleidslijnen uit voor beide subsidiefondsen van het GLB, zowel het Plattelandsfonds (pijler 2), als het Garantiefonds (pijler 1). Het Garantiefonds wordt deels ingezet via het nieuwe instrument ecoregelingen en door budget over te hevelen naar het plattelandsfonds, waardoor meer ruimte ontstaat voor investeringen, innovatie, samenwerken en kennisoverdracht voor toekomstgerichte bedrijven en verbreding en optimalisatie van het Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer (ANLb). Ook is deelname aan de Gemeenschappelijke Markt Organisatieregeling (GMO) voor Groente & Fruit nog steeds geborgd en is een uitbreiding van de sectorale interventies naar andere sectoren mogelijk.

Het GLB helpt bedrijven stappen te zetten

Het GLB omvat zowel de omvangrijke wet- en regelgeving voor de land- en tuinbouw in de lidstaten, als de financiering van het landbouwbeleid, in de vorm van een subsidiekader. Deelname aan subsidiemaatregelen uit het GLB-NSP is vrijwillig. De steunmaatregelen uit het GLB-NSP zijn belangrijke instrumenten voor de transitie, echter alleen hiermee kan de transitie niet worden voltooid. Daarom vinden de provincies het vooral belangrijk dat het GLB-NSP ook op die manier wordt ingezet,

[3] Inkomenseffecten van de GLB-aanpassingen per 2020. Een quick scan. WEcR, november 2019

[4] Zie ook onderdeel I subparagraaf Raadsconclusies Farm to Fork strategie in de kamerbrief 29 oktober 2020

als stimulans voor de transitie. Waarbij zo veel mogelijk bedrijven stappen kunnen zetten. De grotere stappen, die zeker noodzakelijk zijn op het gebied van klimaat, biodiversiteit en stikstof, zullen we als Nederland op een andere manier moeten aanpakken omdat de financiële behoefte hiervoor de omvang van het GLB-NSP budget in veelvoud overstijgt.

Een grote zorg voor de provincies ligt bij de mogelijkheid dat ondernemers geen beroep doen op de basistoeslag subsidie als de voorwaarden te hoog worden. Als een boer niet meer voldoet aan de basisvoorwaarden voor inkomensondersteuning kan hij of zij ook niet meer deelnemen aan de ecoregeling en het Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer (ANLb). De provincies maken zich zorgen over welke ontwikkelingen dan in gang worden gezet, als daarmee de impuls om te verduurzamen voor deze bedrijven vervalt. Mogelijk naar verdere intensivering en veranderingen van teelt die niet gewenst zijn voor de transitie. Dan blijft zelfregulering, en wet- en regelgeving voor de transitie over. De provincies verwachten dat een transitie die niet wordt gedragen door de sector en met wet- en regelgeving moet worden afgedwongen niet zal slagen. Daarom zetten provincies zich in voor een realistische invulling van de beschikbare subsidiebudgetten.

Financiële kaders geven beperkt ruimte

Voor de keuzen in het GLB-NSP zijn uiteraard de beschikbare middelen en de regels die daarvoor gelden zeer relevant. De budgetten voor het GLB voor de periode 2021-2027 zijn door de Europese Raad en het Europees Parlement vastgesteld in het Meerjarig Financieel Kader. Voor Nederland is jaarlijks beschikbaar: €717 miljoen uit het garantiefonds (ELGF, eerste pijler) en €73,3 miljoen uit het plattelandsfonds (ELFPO, tweede pijler). Dat is 5%, respectievelijk 15% lager dan het gemiddelde budget dat beschikbaar was uit EU middelen in de jaren 2014-2020. Er is enige flexibiliteit tussen de fondsen toegestaan. Maximaal 25% van het budget van het garantiefonds mag worden overgeheveld naar het plattelandsfonds; aanvullend mag nog eens 15% overgeheveld worden, mits dat besteed wordt aan subsidiemaatregelen voor klimaat- en leefmilieu in het GLB-NSP. Ook overheveling van het plattelandsfonds naar garantiefonds is overigens mogelijk; bepaalde landen met een relatief groot plattelandsfondsbudget maken daar gebruik van.

Voor subsidies die gefinancierd worden uit het budget van het plattelandsfonds is nationale overheidscofinanciering verplicht. Deze nationale cofinanciering kan worden geleverd door zowel rijk, provincies, waterschappen als gemeenten. In het nieuwe GLB is de verhouding voor veel maatregelen 43% EU-bijdrage en 57% nationaal. Er gelden voor provincies belangrijke uitzonderingen voor gebieden met natuurlijke beperkingen (minimaal 35% nationaal) en voor ANLb, gebieden met wettelijke beperkingen, Europees Innovatie Platform (EIP) en Leader (allen minimaal 20% nationaal). Middelen afkomstig van overheveling mogen zonder nationale cofinanciering worden ingezet. Voor alle interventies van het plattelandsfonds geldt dat de EU-bijdrage minimaal 20% moet zijn; daardoor kunnen boeren niet onbeperkt via deze maatregelen met nationale middelen ondersteund worden.

WUR rapport "Naar een doeltreffend en doelmatig Nationaal Strategisch Plan"[5]

Op verzoek van het interbestuurlijke programmateam GLB-NSP heeft de WUR een onderzoek uitgevoerd naar de effectiviteit en doelmatigheid van mogelijke invullingen van het GLB-NSP. De WUR concludeert in haar rapport dat de belangrijkste opgaven voor de Nederlandse landbouw liggen op het gebied van duurzaamheid: klimaat, milieu en biodiversiteit. Ook is een aantal scenario's voor de inzet van de middelen onderzocht. Om de doeleffectiviteit te vergroten wordt onder andere geadviseerd om zoveel mogelijk een regionale aanpak te volgen. De duurzaamheidsdoelen komen dan het meest binnen bereik.

---

[5] https://edepot.wur.nl/552685 (Kamerstuk 28 625, nr. 297)

Positie van de provincies ten aanzien van de inhoudelijke en financiële keuzes
De provincies zijn niet alle 12 uniform. Ondanks de verschillen tussen de provincies willen we zo veel als mogelijk gezamenlijk optrekken richting het rijk. De beschreven posities zijn deels een compromis tussen provincies, waarbij de balans ten aanzien van de inzet van middelen op doelgerichte betalingen, bijvoorbeeld voor de hieronder beschreven ecoregeling of overheveling van het garantiefonds naar het plattelandsfonds, niet voor alle provincies gelijk is.

De behoefteanalyse geeft invulling aan de financiële verdeling binnen het garantiefonds
Het GLB-NSP geeft invulling aan meerdere doelen die vanuit Europa zijn gesteld. De behoefteanalyse geeft concrete richting aan de Nederlandse invulling daar van. De provincies hebben een heldere opvatting met welke mix van steun en subsidiemaatregelen de landbouwtransitie het meest gebaat is. Op basis van de eerdere discussies, de balans tussen de mogelijke maatregelen en het draagvlak willen de provincies op hoofdlijnen het garantiefonds als volgt te verdelen (gemiddelde percentage voor de gehele periode): 57,5% basispremie, 27,5% ecoregelingen en 15% overheveling naar het plattelandsfonds. Om dit te kunnen bereiken zijn een aantal keuzes nodig.

Positie: De provincies willen zo dicht mogelijk bij de behoeftenanalyse blijven die eerder door het interbestuurlijk programma is opgesteld. Een goed en duurzaam verdienmodel voor de boer staat centraal, waarbij we zoveel mogelijk kiezen voor de opgaven binnen de Groenblauwe architectuur en voor innoveren, kennis en investeren. Op hoofdlijnen is de verdeling van het budget van het garantiefonds (gemiddelde percentages voor de periode 2023-2027): 57,5% basispremie, 27,5% ecoregelingen en 15% overheveling naar het plattelandsfonds.

Provincies financieren niet meer dan in de huidige periode

Positie: Provincies hebben aangegeven voor cofinanciering van het plattelandsfonds uit te gaan van de huidige inzet (ca €85 miljoen per jaar). Hiervan is er maximaal ca €35 miljoen beschikbaar voor het cofinancieren van het ANLb (uit natuurpact middelen).
Voor de grote nationale vraagstukken is nationale financiering noodzakelijk zodat Nederland haar opgaven via andere programma's kan realiseren. Het GLB kan daar ondersteunend aan zijn maar kan niet in de plaats komen van die investeringen.

<u>Garantiefonds</u>
Lage instapeisen (de basisvoorwaarden of conditionaliteiten)
Het in juli bereikte Europese akkoord bevat nieuwe minimale (wettelijke) vereisten en uitzonderingen voor de Goede Landbouw- en Milieu Condities (GLMC's, de conditionaliteiten) waar ondernemers aan moeten voldoen bij het verkrijgen van grondgebonden subsidies uit beide fondsen. Bij de mogelijke invulling voor Nederland is als uitgangspunt gekozen om dicht bij de Europese baseline te blijven en te kijken of met een alternatieve invulling een grotere doeleffectiviteit mogelijk is met daarnaast voldoende ruimte voor beloning van prestaties via bijvoorbeeld de ecoregeling.

De uitkomsten van de onderhandeling tussen Europees Parlement, Europese Landbouw- en Visserij Raad en Europese Commissie in Brussel (de zogenaamde Triloog) hebben een verzwaring van de baseline voor sommige conditionaliteiten opgeleverd in de Europese regelgeving. Dit heeft vooral invloed op akkerbouw en veeteelt in Nederland. De provincies pleiten ervoor om met Brussel in overleg te gaan over de baseline van de conditionaliteiten en eventuele uitzonderingen of varianten voor de Nederlandse situatie te bespreken, waaronder het scheurverbod.

Positie: De provincies vinden het belangrijk om boeren aan boord te houden om bij te kunnen dragen aan de transitie naar een meer duurzame landbouw. Verdere verzwaring van de conditionaliteiten door een specifieke Nederlandse invulling is geen optie voor de provincies. Zoals aangegeven willen de provincies een stimulans vanuit het GLB laten gaan voor zo veel mogelijk agrariërs, waarbij hoge instapeisen niet effectief lijken te zijn.
Tevens dient de Nederlandse invulling van de conditionaliteiten in overeenstemming te zijn met wettelijke vereisten zoals in het 7e Nitraat Actieprogramma.

De ecoregeling biedt elke boer flexibiliteit

De ecoregeling geeft de mogelijkheid tot doelgerichte inzet van middelen, in aanvulling op de basisinkomenssteun, om zo de transitie te versnellen. Het benutten van de flexibiliteit en de samenhang van maatregelen zal de effectiviteit van het GLB als subsidie-instrument doen vergroten voor het behalen van de doelen op het gebied van klimaat, milieu en biodiversiteit en de transitie in de landbouw versnellen. De ecoregeling wordt landsdekkend beschikbaar gemaakt middels een puntensysteem voor klimaatmitigatie en bodem-, water- en landschaps- en biodiversiteitsopgaven (denk aan koolstofvastlegging, bodemkwaliteit, waterkwaliteit, vermindering gewasbeschermingsmiddelen en basiskwaliteit natuur). Bodem en klimaat zijn nauw verbonden. In het voorgenomen puntensysteem moet de boer een minimaal aantal punten realiseren voor elk van de doelen biodiversiteit, bodem, water, klimaat en landschap. Het behaalde aantal punten bepaalt de hoogte van de vergoeding, binnen het maximum van de beschikbare middelen per hectare. Met het puntensysteem is het ook mogelijk om regionale accenten aan te brengen en biologische landbouw te belonen.

Positie: De provincies zien een sterke relatie tussen de conditionaliteiten, de ecoregeling en de maatregelen die getroffen worden via het plattelandsfonds, zoals ANLb en samenwerking. De balans is daarbij uiterst belangrijk. Uit de eerste proeven met ondernemers blijkt dat de ecoregeling een effectieve manier kan zijn om doelgerichte betalingen te doen. De provincies zijn derhalve voorstander van een ingroei van het budget voor de ecoregeling naar 30% (gemiddelde van 27,5%). Hiervoor geldt eveneens dat een evaluatiemoment (zie volgende paragraaf) aanleiding kan zijn om de programmering in de daaropvolgende jaren bij te stellen.

De hoogte van de overheveling staat nog niet volledig vast

Op 5 juli 2021 is door de partijen van het bestuurlijk overleg GLB-NSP (BO) besloten om voor 2023 15% van het garantiefonds over te hevelen naar het plattelandsfonds. Ten aanzien van de jaarlijkse overheveling in de daaropvolgende jaren is nog geen besluit genomen.

Positie: De provincies willen de overheveling (vooralsnog) niet verder laten stijgen in de jaren 2024 t/m 2027, om er zo in eerste instantie voor te zorgen dat een goed en duurzaam verdienmodel voor de boer haalbaar blijft.
Halverwege, uiterlijk in 2025, willen de provincies een evaluatie moment met stakeholders en monitoring van de effecten. Op basis hiervan kan gekeken worden of er ruimte is ontstaan om de koers voor de overige jaren aan te passen. Hierbij speelt een belangrijke rol wat de komende jaren gebeurt in andere lidstaten en in de internationale handel en wat dit betekent voor de positie van de Nederlandse landbouw.

Plattelandsfonds

Positie: De provincies zetten in op het verbreden en optimaliseren van het ANLb, (niet-) productieve investeringen en samenwerking inclusief kennis en innovatie. Gebiedsprocessen onder regie van provincies en waterschappen is daarbij noodzakelijk. Tevens dient de aanpak van specifieke opgaven in gebieden, bijvoorbeeld veenweide of Natura2000, buiten het GLB-NSP gefinancierd te worden door het rijk.

ANLb biedt een goede basis om op door te bouwen
Uit de evaluatie en de verkenning naar de verbreding van het ANLb blijkt dat het zich bewezen heeft als effectief instrument en zich goed leent voor een gebiedsgerichte aanpak (Kamerstuk 33 576, nr 226). Uitvoering via de agrarische collectieven van het ANLb is, volgens de provincies, waterschappen en het rijk, één van succesvolle ervaringen waar het GLB-NSP op voort wil bouwen. Tevens geniet het ANLb draagvlak bij de sector. Het ANLb draagt bij aan het behalen van de EU Vogel- en Habitatrichtlijn doelen en de doelen van de Kaderrichtlijn Water. De aanpak met de agrarische collectieven leent zich hier goed voor. Om een groter doelbereik en effectiviteit te realiseren is het principe besluit genomen om in te zetten op verdere optimalisatie van het huidige ANLb en de scope te verbreden naar klimaat en water en daarin het programma Natuur (Verbeteren kwaliteit buiten NNN / Natura 2000) mee te nemen. Daarbij blijft de huidige omvang van het totaal aan beheercontracten ANLb in ieder geval geborgd.

Positie: De provincies geloven in de aanpak met agrarische collectieven en hebben deze werkwijze vanaf 2016 consequent ingezet en ontwikkeld met boeren. Provincies willen dat het ANLb minimaal op dezelfde omvang blijft en aanvullend wordt geoptimaliseerd en verbreed en uitgebreid met klimaat en water. Tevens dienen er voldoende maatregelen en middelen te zijn voor andere projecten die invulling geven aan de doelen voor boerenlandvogels. De provincies willen zekerheid en continuïteit voor natuur en boer garanderen.

Samenwerking die de transitie ondersteunt
De strategischeplanverordening biedt de mogelijkheid om verschillende vormen van samenwerking te ondersteunen, waaronder het Europees Innovatie Platform en de samenwerkingscategorie 'overige'. Deze kunnen een perspectief bieden voor specifieke gebieden zoals veenweiden en rond stikstofgevoelige N2000 gebieden, door het uitvoeren van experimenten. Maar ook voor de samenwerking in en tussen producentenorganisaties en mogelijk ook die voor brancheorganisaties. Samenwerking binnen de uitvoering van kwaliteitsregelingen, waaronder het versterken van biologische landbouw en dierenwelzijn, kan een belangrijke steun zijn voor opbouw en stimulering van duurzame ketens.

Voor een geslaagde landbouwtransitie is nodig dat de sector hierbij zelf het voortouw neemt.
In Nederland zijn de productschappen een aantal jaren geleden afgeschaft. Echter alleen georganiseerde of anderszins samenwerkende agrarische bedrijven hebben voldoende marktmacht om aan hun positie in de keten te werken en voldoende innovatiekracht om innovaties, nieuwe duurzame verdienmodellen of experimenten succesvol vorm te geven. Vandaar dat innovatie en ontwikkeling in groepen van ondernemers met andere belangrijke actoren wordt gestimuleerd. Met inzet van middelen uit het Economisch Herstelfonds in 2022 voor de regeling "Samenwerking voor groen economisch herstel" wordt ervaring opgedaan met de transitiethema's Duurzame toegevoegde waardeketens, Innovatieve digitalisering, Gebiedsgerichte pilots, Sectorale initiatieven en Managementmaatregelen rond ammoniakemissie.

Positie: In het GLB-NSP is plaats voor een samenwerkingsregeling die de transitie ondersteunt. De thema's zoals ontwikkeld voor de regeling "Samenwerking voor groen economisch herstel" worden doorgestart, met geactualiseerde focus. Voor onderdeel Gebiedsgerichte Pilots betreft het mogelijkheden tot pilots of experimenten. Geen separate gebiedsprogramma's.

De provincies ondersteunen investeringen afhankelijk van het effect op de doelen
De financiële ruimte voor investeringen is beperkt, maar de juiste Investeringen versnellen de transitie naar een toekomstbestendige landbouw.

Positie: Provincies willen investeringen steunen die bijdragen aan de gebiedskwaliteit of de introductie van groene innovaties en duurzame verdienmodellen bevorderen.

Overige keuzes
Gebiedsgerichte aanpak
Het WUR-rapport dringt aan op gebiedsgerichte inzet van middelen. De interpretatie van dit begrip is niet helder. Het lijkt nu of het rijk bedoelt: We zetten middelen niet in heel Nederland in, maar in de gebieden waar de problemen het grootst zijn. Indien dit inderdaad bedoeld wordt met gebiedsgerichte aanpak dienen extra rijksmiddelen toegevoegd te worden aan de Europese middelen voor het GLB-NSP.

Positie: Inzet van middelen levert meer op als dat gebeurt door een partij die gebiedskennis heeft en de actoren kent (provincies en waterschappen). Bij inzet van middelen is synergetisch effect mogelijk door voorstellen af te zetten tegen een gebiedsvisie en door deze visie mee te nemen in openstellingen en beoordelingen. Indien gekozen wordt voor een andere interpretatie dan zijn de provincies van mening dat hier andere financieringsmiddelen voor beschikbaar moeten worden gesteld.

Leader
Het LEADER-instrument heeft als doel de brede plattelandsontwikkeling, via het bevorderen van werkgelegenheid, groei, sociale inclusie en lokale ontwikkeling in plattelandsgebieden. Er is afgesproken maximaal 5% in te zetten voor LEADER. Voor de komende periode kan het LEADER-instrument, naast het doel plattelandsontwikkeling, ook groene duurzaamheidsmaatregelen bevatten. Na nationale besluitvorming over het GLB-NSP, eind 2021, zal worden gestart met de werving van nieuwe LEADER-gebieden voor de nieuwe GLB-NSP-periode 2023 - 2027. Provincies en gemeenten cofinancieren de LEADER-projecten.

Aandacht voor alle boerenlandvogels, het Aanvalsplan Grutto is deels gedekt
Aandacht voor alle boerenlandvogels is belangrijk voor de provincies. Het ANLb dient hiervoor voldoende middelen en maatregelen te bevatten, waarbij de afspraak is dat 10% van het budget dat beschikbaar komt voor het aanvalsplan grutto ingezet wordt voor (andere) boerenlandvogels. Voor de GLB-NSP periode 2023-2027 is door de provincies samen met het rijk de ambitie uitgesproken om voor de uitvoering van het Aanvalsplan Grutto in totaal €69,5 miljoen voor beheer beschikbaar te stellen, waarna de uitvoering wordt geëvalueerd. Vanuit de overhevelingsmiddelen wordt € 52,5 miljoen toegevoegd aan het budget voor Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer (ANLb) in de jaren 2023 tot 2027. Voor de overige € 17 miljoen moet nog dekking worden gevonden. In overleg met het rijk wordt gezocht naar mogelijkheden om verbinding te leggen met lopende nationale programma's. De betrokken provincies spannen zich daarnaast in voor de benodigde inrichtingsmaatregelen.

De samenhang in het GLB-NSP vraagt om gezamenlijke sturing en programmering (Governance)
Alle verschillende maatregelen van zowel de beide fondsen houden verband met elkaar. Zeker de grondgebonden maatregelen in de Groen-Blauwe Architectuur. De basispremie met conditionaliteiten, de ecoregeling, het ANLb en eventuele gerelateerde investeringen of samenwerkingsprojecten staan niet los van elkaar.

Positie: Gezamenlijke sturing en programmering is belangrijk voor een effectieve uitvoering van het GLB-NSP. Provincies zullen hierin hun verantwoordelijkheid nemen.

Uitvoering

Positie: Provincies kiezen (ten aanzien van niet-grondgebonden maatregelen) voor de mogelijkheid dat Delegated bodies mede verantwoordelijk zijn voor de uitvoering, naast RVO. Er worden maximaal 2 Delegated bodies erkend. Ten behoeve van de uitvoering per provincie maakt elke provincie individueel een keuze voor de uitvoeringsinstantie: RVO of een Delegated body.